

Innst. S. nr. B.

Indstilling fra den utvidede utenriks- og konstitutionskomité om Stortingets samtykke til at Regjeringen tar ishavsøen Jan Mayen i formel besiddelse i H. M. Kongens navn og saaledes underlægger den norsk statshøiher.

(St. prp. nr. 27 — 1928.)

Til Stortinget.

Efter indstilling av 13de januar 1928, som blev foredraget i statsraad av stats- og utenriksminister Ivar Lykke og bifaldt ved kgl. resolution av samme dag, blev Stortinget indbudt til at fatte beslutning om at samtykke i at Regjeringen tar øen Jan Mayen i formel besiddelse i H. M. Kongens navn.

Da denne sak blev oversendt den utvidede Utenriks- og Konstitutionskomite, var imidlertid netop spørsmålet om en besiddelsestagelse av den antarktiske Bouvet-ø blit aktuelt; og under drøftelse av Norges arktiske og antarktiske interesse var komiteen med utenriksministrene Lykke og Mowinkel enig i at det var oppørtunt at la spørsmålet om en besiddelsestagen av Jan Mayen utstaa indtil den norske suverenitet over Bouvet-øen var blit et faktum. I henhold hertil besluttet Stortinget i 1928 enstemmig at la behandlingen av St. prp. nr. 27 utstaa.

Efter at Bouvet-øen er blit anerkjendt som norsk, foreligger ingen grund til fortsatt utsættelse av behandlingen av Jan Mayen-spørsmålet. Tvertimot tilsiger meget reelle interesser at denne sak løses hurtigst mulig.

I 1921 opprettet Det Norske Meteorologiske Institut en veirvarslingsstation paa Jan Mayen; og den 22de mars 1922 instruerte Utenriksdepartementet forskjellige norske legationer om skriftlig at meddele de respektive regjeringer at et omraade av Jan Mayen var blit annekteret for Det Norske Meteorologiske Institut. Av hensyn til den paa øen opprettede traadløse station utvidet Det Meteorologiske Institut i 1926 sin okkupation til at omfatte hele øen; og den 3dje mai s. å. instruerte Regjerin-

gen de norske legationer om at underette de respektive fremmede regjeringer dette skridt som hadde henblik paa permanent okkupation.

Ingen av de respektive regjeringer har protesteret mot okkupationen; den nederlandske regjering har dog mindet om at hollænderne har været de første til at opprette etablissementer paa Jan Mayen, og at øen hittil har været betraktet som et terra nullius. Den danske regjering har anført at Danmark i 1917 har mottat som gave de bygninger den østerrikske overvintringsekspedition lot opføre vinteren 1882—83, med tilhørende grund; og den islandske regjering at den gaar ut fra at islandske statsborgere opnaar likeberettigelse med en hvilkensomhelst anden stats borgere forsaavidt der kunde være tale om at utnytte øen til fordel for andre interesser end Det Meteorologiske Instituts.

For Norge knytter der sig betydelige interesser til Jan Mayen. Den meteorologiske station er blit et stadig mere betydningsfuldt led ikke bare i den norske, men i hele den internationale veirvarslings tjeneste. Og det arbeide den har utført har vundet anerkjendelse langt utenfor Norges grænser. Men skal arbeidet heroppe kunne gjøres helt stabilt, skal friktioner kunne undgås med en hvilkensomhelst tilfældig fangstekspedition, er det nødvendig at øens statsretslige forhold stabiliseres og at den underlegges norsk suverenitet. Og først naar det er skedd, vil der kunne bli tale om at gi øen den centrale betydning den vil kunne ha for fangstvirksomhet i Ishavet, men ikke kan faa, saalænge den ikke har havn.

Utenriksdepartementet anfører at der ikke kan antages at bli omkostninger av nogen betydning forbundet med besiddelse av øen. Komiteen deler denne opfatning, men vil dog understreke at en besiddelsestagen medfører visse forpligtelser og et ansvar som den gaar ut fra at Stortinget vil vedkjende sig.

I henhold hertil og under henvisning til forelægget indstilles til Stortinget at fatte saadan

beslutning:

Stortinget samtykker i at Regjeringen lar ishavsoen Jan Mayen ta i formel besiddelse i H. M. Kongens navn og saaledes undergir øen norsk statshøiher.

Oslo i den utvidede utenriks- og konstitutionskomite den 3. mai 1929.

C. J. Hambro,
formand og ordfører.

Fr. Monsen,
sekretær.